

مقایسه اختلاف آلودگی و خسارت زنبور ساقه خوار غلات در پنج رقم جو در منطقه کرج

Comparison of infestation levels and damage caused by cereal sawfly,
Cephus pygmaeus (L.) (Hym. Cephidae) on five cultivars of barley in Karaj region.

ولی‌الله‌غدیری^۱

چکیده

پنج رقم جو طی مدت دو سال (۱۳۷۲ و ۱۳۷۴) از نظر میزان آلودگی و خسارت زنبور ساقه خوار غلات (L.) *Cephus pygmaeus* مورد مقایسه و ارزیابی قرار گرفتند. آزمایش در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی با پنج تیمار و چهار تکرار در ایستگاه تحقیقاتی مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر اجرا شد. تیمارها عبارت بودند از پنج رقم جو شامل U.N.K، ریحان، فائز، کارون و دسناد. درصد آلودگی ساقه‌ها و هم‌چنین میزان کاهش وزن دانه در ارقام مورد بررسی و در کلیه تکرارها تعیین گردید. بر روی مشاهدات اندازه‌گیری شده، در پایان سال دوم تجزیه واریانس مرکب صورت گرفت و میانگین‌ها به روش دانکن گروه بندی شدند. محاسبات آماری نشان داد که در بین ارقام مورخ ۰۸/۰۸/۲۰۲۵ [۱۰/۳۱ درصد دارای آلودگی و درصد کاهش وزن دانه اختلاف معنی دار وجود دارد. رقم فائز با میانگین آلودگی ۷۴/۰ درصد کمترین و رقم کارون با میانگین ۱۳/۲۵ درصد بیشترین کاهش وزن را نشان داد. ریحان با میانگین ۱۳/۲۵ درصد بیشترین کاهش وزن را نشان داد.

واژه‌های کلیدی: جو، زنبور ساقه خوار، درصد آلودگی و کاهش وزن دانه.

مقدمه

کشور از جمله استان‌های تهران، مرکزی، فارس، کرمانشاه کرستان و غیره رو به افزایش نهاده است (غدیری، ۱۳۷۲) [۱]. این آفت در ارقام مختلف گندم و جو متفاوت است، به همین جهت یکی از راه‌های مؤثر جهت جلوگیری از خسارت این حشره انتخاب ارقمی است که کمتر مورد حمله این آفت قرار گرفته و خسارت کمتری متحمل شوند. دواچی (۱۳۳۳) [۲] می‌نویسد، این حشره گندم‌های پائیزه و زودرس را مورد حمله قرار می‌دهد، بنابراین در نقاطی که این آفت شیوع دارد باید این در صورت امکان گندم‌های بهاره و دیررس کاشته شود. صحراء‌گرد (۱۳۵۸) [۳] جهت کاهش جمعیت و خسارت این آفت

زنبور ساقه خوار (L.) *Cephus pygmaeus* یکی از آفات مهم گندم و جو محسوب می‌شود که در صورت بالا بودن تراکم جمعیت می‌تواند خسارت قابل توجهی وارد کند. خسارت آفت منحصرآ توسط لارو و به دو طریق وارد می‌شود. یکی تغذیه لارو از بافت داخلی ساقه که سبب کاهش وزن دانه‌ها می‌شود و دوم جدا شدن ساقه‌ها از محل طوقه (قسمتی که لارو قبل از تشکیل پیله و مستقر شدن در محل طوقه جویده و نازک می‌کند) که باعث خوابیدن ساقه‌های آلوده در مزرعه و عدم برداشت قسمتی از محصول می‌شود (غدیری ۱۳۷۳). در سال‌های اخیر تراکم جمعیت این حشره در بسیاری از نقاط

تاریخ دریافت: ۱۳۷۸/۱۱/۲۴

۱- عضو هیأت علمی مؤسسه تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی

تاریخ پذیرش: ۱۴/۰۷/۲۹

[DOR: 10.11111/11.156255540.1379.2.243]